

Reservevannforsyning Ås kommune - Fremdriftsplan for fullgod leveringssikkerhet

Saksbehandler: Linda Beate Øye

Saksnr.: 19/03750-9

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Hovedutvalg for teknikk og plan
Formannskapet
Kommunestyret

09.12.2020

Rådmannens innstilling:

1. Ås kommune etablerer en prosjektorganisasjon, med egen ansatt prosjektleder, og inviterer med representanter fra Frogn, Vestby og Nordre-Follo.
2. Prosjektorganisasjonen skal, i samarbeid med øvrige kommuner rundt indre Oslofjord, Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord og de store vannprodusentene, bidra til å sikre en langsiktig og trygg forsyningssituasjon for drikkevann i regionen, herunder reservevann.
3. Nødvendige leveringsavtaler, med tilhørende valg av hovedtransportløsning for vann, skal ferdigstilles innen 31.12.2022.
4. Nødvendige tekniske løsninger, herunder ny hovedvannledning gjennom Ås, skal ferdigstilles i tråd med føringene i drikkevannsforskriften § 9 om leveringssikkerhet innen 31.12.2028.

Ås, 30.11.2020

Trine Christensen
Rådmann

Nils Erik Pedersen
Kommunalsjef
Teknikk, samfunn og kultur

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Hovedutvalg for teknikk og plan
Formannskapet
Kommunestyret

Vedlegg:

1. Rapport Regional hydraulisk vannforsyningsmodell for Indre Oslofjord
2. Mattilsynets vedtak om å etablere en framdriftsplan for å sikre fullgod leveringssikkerhet
3. Fremdriftsplan for å sikre fullgod leveringssikkerhet - Søknad om utsatt frist
4. Mattilsynets vedtak om å etablere en framdriftsplan for å sikre fullgod leveringssikkerhet - Utsatt frist
5. Fagrådet - Overordnet modell prosjektbeskrivelse

Saksbehandler sender vedtaket til: Mattilsynet

Saksutredning:

Sammendrag:

Mattilsynet fattet likelydende vedtak om pålegg om utredning, beslutning av løsning og utarbeidelse av forpliktende planer for sikring av fullgod reservevannforsyning i regionen. Det har vært og vil fortsatt være et krevende og omfattende arbeid å utrede behov, alternativer, holde et god samarbeid og gjennomføre alle nødvendige prosjekter på tvers av mange kommuner og vannprodusenter. Frist for å lukke pålegget om plan var i utgangspunktet 31.12.2019, men fristen ble utsatt til 31.12.2020 bl.a. i påvente av arbeidet med en regional modell for vannforsyning og etablering av en regional arbeidsgruppe.

På oppdrag fra Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord har Sweco utarbeidet en regional modellering av drikkevannsnettet for indre Oslofjord. Modellen ser på beregnet forbruk og produksjonskapasitet i 2040 og 2060. Det vil være nok total vannproduksjonskapasitet til å dekke både hovedvannforsyning og reservevannforsyning med foreliggende planer/vedtak rundt Oslofjorden. Det er imidlertid regionvise utfordringer med å etablere nok transportkapasitet i vannforsyningssystemene slik at produksjonskapasiteten kan utnyttes. Dette gjelder spesielt for leveranse av både hoved- og reservevannforsyning til Ås kommune, og reservevannforsyning til Frogn kommune. (Sweco rapport, 05.10.2020)

Rapporten har også vurdert løsninger, traseer og grovt skissert kostnader. Rapporten ble ferdig i oktober 2020 og vil være et viktig grunnlag for det videre arbeidet med å sikre reservevann i hele regionen.

Fakta i saken:

Mattilsynet var på inspeksjon hos Ås kommunale vannverk 9.januar 2019. 27.mai fikk kommunen vedtak om pålegg.

Pålegget lyder:

«Ås kommune må utrede, beslutte løsning og legge planer for å sikre en fullgod reservevannforsyning/ alternativ vannforsyning, slik at dere til enhver tid kan levere tilstrekkelig mengder drikkevann. Med fullgod menes i denne sammenheng at svikt i dagens hovedvannforsyning eller i ethvert annet viktig element i vannforsyningen ikke skal kunne slå ut store deler av vannforsyning i Ås kommune.

Det må utarbeides en forpliktende framdriftsplan med fastsatte milepæler for å etablere en løsning som sikrer at regelverkets krav til levering av tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid etterleves. Som tilbakemelding på oppfylt vedtak må den forpliktende planen med underliggende dokumenter sendes til oss. Vedtaket er fattet med hjemmel i drikkevannsforskriften § 9 Leveringssikkerhet»

Vedtaket er basert på en overordnet vurdering av vannforsyningen i regionen gjennomført av Cowi på oppdrag fra Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord. Denne rapporten viser at det verken er nok vann eller tilstrekkelig infrastruktur i området i 2030. Ved svikt i ordinær

Ås kommune

drikkevannsforsyning vil ikke Ås kommune få levert tilstrekkelig drikkevann etter dagens avtaler om reservevann.

Vedtaket: «Mattilsynet vurderer at Ås kommune i dag ikke er dimensjonert eller har planer som sikrer leveranse av tilstrekkelige mengder med drikkevann til enhver tid og tilfredsstillende dermed ikke kravet til leveringssikkerhet i Drikkevannsforskriften § 9.

Samarbeidet om en felles, regional løsning ble løftet inn i Fagrådet som tok vannforsyning med i sine vedtekter. Ås kommune bekreftet sommeren 2019 sin deltakelse i prosjektet. Kommunens kommunalsjef og prosjektsjef kommunalteknikk sitter i henholdsvis styret i Fagrådet samt i utvalg for drikkevann og vannmiljøtiltak.

Styret i Fagrådet ga, i januar 2020, Sweco oppdrag å utvikle en teoretisk, overordnet og *løsningsorientert* modell for hele regionen slik det vil se ut i 2040 og 2060 med fokus på reservevann.

Modellen, med tilhørende rapport, ble ferdig i oktober 2020. Konklusjonen er at det vil være tilstrekkelig vannproduksjonskapasitet, men transportkapasiteten er utfordrende. Det trekkes særlig frem leveranse av hoved- og reservevann til Ås samt reservevann til Frogn. De konkluderer også med at best forsyningssikkerhet oppnås ved å etablere en stor, gjennomgående ledning fra MOVAR AS (Moss) til Nordre Follo, gjennom Ås kommune. Et annet alternativ er forsyning fra Glitre vannverket via Frogn.

Tabell 1.1: Oversikt over kapasitetssituasjonen i kommunene per i dag. Grønn farge tilsier god stand, gul tilsier tiltak bør vurderes og rød tilsier at tiltak må iverksettes med hensyn på reservevann

	Er reservekapasitet dekket avtalemessig	Finnes det tilstrekkelig overføringskapasitet på ledningsnett	Finnes det eventuell overkapasitet for leveranse gjennom forsyningsområdet	Andre hensyn/Hvilke tiltak
Nordre Follo kommune	Dekket mot Oslo kommune/Stang åsen VBA	God kapasitet mot Oslo kommune gitt at Oslo kommune har to individuelle tilførselspunkter mot Oppegård og Ski.	Har potensiale til å levere ekstra	Oslo kommune har kun en tilførselsledning mot Nordre Follo (fram til forgrening/Ski-kummen)– kan være sårbar
Ås kommune	Avtale mot Frogn, Vestby og Nordre Follo. Usikker kapasitet	Har kapasitet på deler av eksisterende infrastruktur. Flaskehals gjennom Ås sentrum	Må øke kapasitet gjennom Ås sentrum for å ha mulighet til å levere mer	Må avklare hovedforsyning for fremtiden
Frogn kommune	Avtale mot Ås, ikke nok gitt utfall av Glitre	Har kapasitet på eget nett, potensielt behov for dimensjonsøkning på sikt	Må øke kapasitet på ledningsnett for å kunne levere vann gjennom kommunen	Må avklare hovedforsyning for fremtiden
Vestby kommune	MOVAR er dekket fra FREVAR og Sarpsborg, Vestby sårbar på ledningsnett	Har dårlig overføringskapasitet, men har iverksatt tiltak	Må øke kapasitet på ledningsnett for å kunne levere vann gjennom kommunen. Tiltak iverksatt	

Det er gjennomført et grovt kostnadsoverslag for de aktuelle ledningsforbindelsene og kostnadene for å dekke Follo kommunene vil trolig ligge på 1-1,5 mrd. Et slikt løft forutsetter stor grad av regionalt samarbeid og felles beslutninger over kommunegrensene.

Vurdering:

Rådmannen understreker viktigheten av at fremtidens drikkevann sikres for alle innbyggerne i Ås kommune. Ås kommune kan ikke sikre reservevann og drikkevann alene og må derfor forplikte seg til videre samarbeid i regionen.

Utfordringene er størst i Ås, Frogn og til dels Vestby. En ny hovedledning, enten den kommer sydfra med vann fra MOVAR, eller vestfra med vann fra Glitre, må gjennom Ås kommune.

Rådmannen anbefaler følgende innledende plan for det videre arbeidet:

Aktivitet	Tid
Avklarende møter med MOVAR og Glitre vannverk om fremtidige planer og mulighet til å inngå nye reservevannavtaler	12/20- 03/21

Ås kommune

Etablere prosjektgruppe, med ansatt prosjektleder og deltagere fra Frogn, Vestby og Nordre Follo	Innen 1/6-21
Avklarende møte med Oslo kommune, VAV om muligheten for reservevann sydover i regionen og behov for kapasitetsøkning mot Nordre Follo	2021
Utrede tekniske løsninger for to hovedalternativer, et fra syd og et fra vest	Høsten 2021
Sikre mulige hovedtraseer gjennom Ås med egen hensynssone i forbindelse med rullering av kommuneplan	12/20-12/21
Arbeide aktivt sammen med Fagrådet for indre Oslofjord for å faglig forankre ulike løsninger og arbeide mot felles grunnlag og malverk for reservevannavtaler med tilhørende finansieringsmodeller	Kontinuerlig
Valg av hovedtrase og leverandør for reservevann. Inngå forpliktende leveringsavtaler og sikre tilstrekkelig likelydende kommunale vedtak i Follo	Innen 12/22
Detaljprosjektering og sikring av grunneieravtaler	2023
Etableringsfase	2024-2028

Økonomiske konsekvenser:

Det kreves betydelige økonomiske investeringer for å sikre drikkevannsforsyningen i regionen. Fordeling mellom de ulike aktørene vil være krevende, men helt nødvendig for å lykkes.

Basert på Sweco rapporten har rådmannen i sitt budsjettforslag lagt inn 57 mill. kr. i planperioden for å starte arbeidet med å sikre en fullgod vannforsyning for fremtiden. Beløpet vil måtte justeres etterhvert som endelig løsning fremkommer og fordelingsnøkkel blir vedtatt. Med utgangspunkt i et anslag på 1-1,5 mrd. kr. for Folloregionen vil beløpet bli betydelig større i løpet i perioden frem mot 2028.

Miljømessige konsekvenser:

De ulike løsningenes må vurderes opp imot påvirkning på ulike naturtyper, områders vernestatus, naturfare, offentlig planstatus m.m. Dette sikres i planleggingsfasen. En mulig ledningstrase fra Årungen til Nygård vil kunne berøre hensynssone for bevaring av kulturmiljø. Nye traseer for overføringsledninger bør sikres med hensynssone i kommuneplanens arealdel og eventuelt gjennom egne reguleringsprosesser dersom det skulle bli behov for det.

Alternativer:

Som rådmannens innstilling, men med endret ambisjonsnivå, organisering og tidsfrister. Det er viktig å bemerke at Mattilsynet må godkjenne planen.

Konklusjon med begrunnelse:

God vannforsyningskapasitet og -sikkerhet er et kritisk samfunnsansvar. Den fremtidige kapasiteten og sikkerheten er ikke god nok i Ås. Ås kommune må

Ås kommune

derfor vedta en forpliktende plan for hvordan kommunen skal overholde kravene i Drikkevannsforskriften.

Planen må inneholde tiltak for å etablere et forpliktende regionalt samarbeid, gode avtaler med vannprodusentene og en tydelig milepelsplan for utbedring og etablering av ny kritisk infrastruktur.

Rådmannen foreslår at endelig valg av ny reservevannløsning utredes og besluttet innen utgangen av 2022 og ferdigstilles innen 2028.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart